

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่ง

Legal issues regarding dispute mediation before filing a civil lawsuit

เชิดพงศ์ จินดาสุวรรณ^{1*}

Cherdpong Jindasuwan^{1*}

¹ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Faculty of Law, Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: Cherdpong@hu.ac.th

บทคัดย่อ

มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่ง (Pre-filing Mediation Measures) เป็นมาตรการยุติข้อพิพาททางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อกระบวนการยุติธรรมและต่อประชาชนที่มีข้อพิพาทเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถยุติข้อพิพาทได้รวดเร็วไม่ต้องเสียเวลาต่อสู้อันคดีเหมือนคดีทั่วไป คู่พิพาทประหยัดทุนทรัพย์เพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความและค่าธรรมเนียม ที่สำคัญ มาตรการนี้จะช่วยรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนคู่พิพาทให้คลายความขัดแย้ง ไม่เป็นปรปักษ์ต่อกัน เนื่องจากมุ่งเน้นยุติข้อพิพาทโดยสร้างความพอใจทั้งสองฝ่าย อีกทั้งยังช่วยลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้จำนวนมากทำให้การพิจารณาคดีของศาลโดยภาพรวมเกิดความรวดเร็วขึ้น เห็นได้จากกรณีของประเทศอิตาลีที่กำหนดให้มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเป็นมาตรการบังคับ หากไม่ผ่านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องศาลจะไม่รับฟ้อง (Legislative Decree No.28 of March 2010 (Italy)) และประเทศอังกฤษที่กำหนดให้มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องเป็นมาตรการกึ่งบังคับ หากไม่ผ่านการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี ศาลสามารถรับฟ้องได้แต่ศาลจะลงโทษผู้ที่หลีกเลี่ยงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีให้ต้องชดใช้ค่าธรรมเนียมศาลแทนผู้แพ้คดี (Civil Procedure Rules 1998 , SI 1998/3132, Part 44.2 (UK))

ปัจจุบันประเทศไทยมีมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่ง ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตี (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, มาตรา 20 ตี) เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีแพ่งต่อศาลได้ และมีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. 2563 (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. 2563, *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 137 ตอนที่ 93 ก, 9 พฤศจิกายน 2563, หน้า 12) เป็นกฎหมายลูกที่ออกมาเพื่อกำหนดรายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อให้ศาลทั่วประเทศปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวของประเทศไทยมิได้เป็นมาตรการบังคับให้ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีและไม่มีมาตรการลงโทษแก่ผู้หลีกเลี่ยงการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี ทำให้ไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เกิดความล่าช้า สูญเสียทุนทรัพย์ ไม่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนคู่พิพาท

คำสำคัญ: การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง, มาตรการบังคับ, มาตรการกึ่งบังคับ

Abstract

Pre-filing Mediation Measures are effective and efficient measures for resolving legal disputes, benefiting both the justice process and the people involved in disputes significantly. This is because they can resolve disputes quickly without the need to spend time fighting cases like in regular lawsuits. The disputing parties save financial resources as they do not have to pay for attorneys' fees and high court fees. Importantly, this measure helps maintain good relationships between the disputing parties, relieving conflicts and preventing hostility, as it focuses on resolving disputes by creating satisfaction for both sides. Additionally, it also helps reduce the number of cases brought to court, making the overall judicial process faster. This can be seen from the case of Italy, which requires pre-litigation dispute mediation as a mandatory measure. If pre-litigation mediation is not conducted, the court will not accept the case. In England, pre-litigation dispute mediation is a semi-mandatory measure. If pre-litigation mediation is not conducted, the court can accept the case, but it will punish those who avoid pre-litigation dispute mediation by making them pay the court fees instead of the losing party.

Currently, Thailand has measures for dispute mediation before filing a lawsuit, as stipulated in the Civil Procedure Code, Section 20 ter. This provision gives the parties the authority to submit a petition for pre-litigation mediation to the court. Additionally, there is the Supreme Court President's Regulation on Pre-Litigation Mediation B.E. 2563, which is subordinate legislation issued to specify the details, procedures, and methods of practice clearly, so that courts across the country operate in a consistent direction. However, these measures in Thailand are not mandatory for mediation before filing a lawsuit, and there are no penalties for those who avoid pre-litigation mediation, resulting in inefficiency and ineffectiveness as expected, causing delays, financial loss, and not fostering good relationships between disputing parties.

Keywords: Pre-litigation dispute mediation, Enforcement measures, Semi-compulsory measure

บทนำ

มาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (Pre-filing Mediation Measures) คือ วิธีการยุติข้อพิพาททางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นมาตรการยุติข้อพิพาทที่ทำให้เกิดความรวดเร็วเนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาต่อสู้คดีเหมือนคดีทั่วไป ช่วยให้คู่พิพาททางคดีประหยัดทุนทรัพย์เพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความและค่าธรรมเนียมศาลที่มีจำนวนมาก ช่วยรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่พิพาทให้คงอยู่ต่อไป ไม่เป็นปรปักษ์ต่อกันจากการต่อสู้คดี เนื่องจากการไกล่เกลี่ยจะอยู่บนพื้นฐานของการยุติข้อพิพาทที่สร้างความพอใจทั้งสองฝ่ายร่วมกันหาทางออกที่อยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม อีกทั้งยังช่วยลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้จำนวนมาก ทำให้การพิจารณาคดีของศาลโดยภาพรวมเกิดความรวดเร็วขึ้นเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่า การสร้าง

กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องที่มีประสิทธิภาพจะเกิดคุณประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมและช่วยเหลือประชาชนได้เป็นอย่างมาก ปัจจุบันกระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีของประเทศต่างๆ เช่น อังกฤษ อิตาลี (Italy) ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก โดยประเทศอังกฤษกำหนดให้มีมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีซึ่งเป็นมาตรการกึ่งบังคับ (Quasi-mandatory Pre-filing Mediation Measures) ให้คู่พิพาทในคดีรุกรานที่ดินทำการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี หากฝ่ายใดหลีกเลี่ยงนำคดีไปฟ้องต่อศาลโดยไม่ไกล่เกลี่ย ศาลมีอำนาจลงโทษให้ฝ่ายที่หลีกเลี่ยงชำระค่าธรรมเนียมศาลในจำนวนที่สูงได้แม้จะเป็นฝ่ายชนะคดีก็ตามโดยกำหนดไว้ในกฎระเบียบวิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedure Rules – CPR Part 44.2) ของประเทศอังกฤษ ด้วยเหตุผลว่า หากไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องจะไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมและค่าทนายอยู่แล้วทั้งสองฝ่ายผู้หลีกเลี่ยงจึงต้องถูกลงโทษ สำหรับประเทศอิตาลีกำหนดให้การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องเป็นมาตรการบังคับ (Mandatory Pre-filing Mediation Legislative Decree no. 28/2010) โดยให้คู่พิพาทต้องเข้าไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องเท่านั้นและศาลจะไม่รับฟ้องหากฝ่ายใดหลีกเลี่ยง โดยการนำคดีมาฟ้องต่อศาลทันที (Legislative Decree No. 28 of 4 March 2010 (Italy))

ซึ่งจะเห็นได้ว่าสองมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการยุติข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพอย่างมากทั้งในด้านการรวดเร็ว ความประหยัด ลดปริมาณคดี และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน ปัจจุบันประเทศไทยมีมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องต่อศาลได้ และมีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. 2563 (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. 2563, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนที่ 93 ก, 9 พฤศจิกายน 2563, หน้า 12) เป็นกฎหมายลูกที่ออกมาเพื่อกำหนดรายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อให้ศาลทั่วประเทศปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามหากศึกษาเนื้อหาของมาตรการดังกล่าวของไทยแล้ว พบว่า มาตรการของประเทศไทยยังไม่ได้เป็นมาตรการบังคับก่อนฟ้องอย่างเคร่งครัดเท่าอิตาลี หรือกึ่งบังคับแต่มีบทลงโทษรุนแรงเท่าอังกฤษ โดยมาตรการของประเทศไทยกำหนดให้เป็นมาตรการทางเลือก ที่ต้องอาศัยความสมัครใจ (Voluntary) ของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น และไม่มีมาตรการลงโทษแก่ผู้หลีกเลี่ยงการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ทำให้คดีบางคดีที่สามารถยุติได้โดยการไกล่เกลี่ยพูดคุย กลับต้องมีการฟ้องร้องต่อศาล สร้างภาระค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความจำนวนมากแก่ทั้งสองฝ่ายโดยเฉพาะฝ่ายที่ถูกฟ้องที่อาจจะพร้อมจะไกล่เกลี่ยพูดคุยไม่ได้ต้องการต่อสู้คดีอยู่ก่อนแล้วกลับต้องมารับภาระค่าใช้จ่าย และท้ายสุดแล้วคดีกลับไปจบที่การไกล่เกลี่ยในชั้นศาลหลังฟ้องคดีแล้วอยู่ดี ซึ่งเห็นได้ว่ามาตรการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีของไทยยังไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ไม่ทำให้เกิดความรวดเร็ว ความประหยัด ไม่ช่วยรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนคู่พิพาท ไม่สามารถลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้เท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะศึกษากลไกหรือมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีที่มีประสิทธิภาพในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศฝรั่งเศส เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีของประเทศไทย โดยเฉพาะศาลจังหวัดสงขลาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องที่ช่วยเหลือประชาชนและเป็นประโยชน์แก่วงการยุติธรรมไทยอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่งที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศอังกฤษ และประเทศอิตาลี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่งที่ทำให้การไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางหรือปรับปรุงมาตรการการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่งให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

1.แนวคิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) (Marshall , T.F. Z (1999))

แนวคิดในการส่งเสริมความยุติธรรมทางอาญา เป็นมาตรการทางเลือกที่ไม่ใช่การแทนที่หรือยกเลิกกระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสหลัก แต่เป็นกระบวนการที่มุ่งผลลัพธ์ในเชิงสมานฉันท์ และประสานความเข้าใจระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผ่านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและหาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้ได้ทางออกที่ช่วยลดความเสียหาย ทำให้ทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมได้ และยังช่วยในการหาแนวทางร่วมกันเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในอนาคตอีกด้วย

2.ทฤษฎีการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution - ADR)

(The Woolf Reforms (1996))

แนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมีความสำคัญมากในปัจจุบัน โดยมีรากฐานมาจากแนวคิดและทฤษฎีทางกฎหมายและสังคมศาสตร์หลายประการ เพื่อมุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนมากกว่าการแพ้ชนะกันในศาล

การยุติข้อพิพาทโดยการใช้กระบวนการทางศาลตามปกติ โดยให้ผู้ชนะคดีใช้คำพิพากษาของศาลมาบังคับทางกฎหมายแก่ผู้แพ้คดีนั้น เป็นวิธีการยุติข้อพิพาทที่ใช้กันมากที่สุด ซึ่งวิธีการนี้มีข้อดีในด้านความเด็ดขาดและสมแก่อารมณ์ของผู้ที่ชนะคดี แต่อย่างไรก็ตามการใช้มาตรการนี้ในการยุติข้อพิพาททำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้แพ้ชนะคดีในภายหลัง สร้างภาระค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความและค่าธรรมเนียมศาล เกิดความล่าช้าในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อต่อสู้คดีของคดีนั้นๆ และทำให้มีคดีขึ้นสู่ศาลจำนวนมากจนเกิดความล่าช้าในการพิจารณาคดีของศาลในภาพรวมด้วย ด้วยเหตุนี้การสร้างมาตรการระงับข้อพิพาททางเลือก ที่ทำให้สามารถยุติข้อพิพาทด้วยความรวดเร็ว ประหยัด รักษาความสัมพันธ์อันดีของทั้งสองฝ่าย จึงเป็นเรื่องสำคัญและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและกระบวนการทางศาลอย่างยิ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายไว้โดยเฉพาะผู้พิพากษา ผู้ประนอมที่ศาล ทนายความ และประชาชนผู้ที่เคยฟ้องร้องคดีหรือไกล่เกลี่ยคดีที่ศาลจังหวัดสงขลา จำนวน 20 ท่าน โดยดำเนินกระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant Interview) คือการสัมภาษณ์ เพราะผู้ตอบเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัย ซึ่งบุคคลประเภทนี้เรียกว่า “ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ” อันเป็นการเลือกตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาเลือกตัวอย่างด้วย

ตนเองเพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพมาดำเนินการประมวลผลข้อมูลอันนำไปสู่ข้อค้นพบต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า มาตรการไกล่เกลี่ยคดีข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีที่มีมาตรการบังคับหรือกึ่งบังคับ และมีมาตรการลงโทษแก่ผู้ที่หลีกเลี่ยงการไกล่เกลี่ยของประเทศอังกฤษ ที่บัญญัติไว้ใน Civil Procedure Rules 1998 (CPR) Part 44.2 และ Mandatory Pre-filing Mediation Legislative Decree no. 28/2010 ของประเทศอิตาลีเป็นมาตรการการยุติข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สมควรนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เนื่องจากมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีของประเทศไทยยังไม่มี มาตรการบังคับหรือกึ่งบังคับยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร คู่พิพาทไม่มีความมั่นใจว่าหากเลือกใช้ มาตรการดังกล่าวแล้วจะเกิดผลสำเร็จหรือไม่ อีกฝ่ายจะเข้าสู่กระบวนการด้วยหรือไม่ และที่สำคัญหาก เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยแล้วไม่สามารถยุติข้อพิพาทจะทำให้เสียเวลามากกว่าเดิม ทำให้ประชาชนที่มี คดีพิพาทเลือกที่จะใช้ช่องทางฟ้องคดีตามปกติแทนไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแม้จะมีค่าใช้จ่ายและ ใช้เวลาในการดำเนินการมากกว่าก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นไปใน ทิศทางเดียวกันว่ามาตรการดังกล่าวของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพราะยังไม่มีสภาพบังคับ

สรุปและอภิปรายผล

กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีแพ่งที่มีมาตรการบังคับและกึ่งบังคับ เช่น ประเทศอิตาลีและ อังกฤษ และเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพอย่างมาก โดยประเทศอิตาลีกำหนดให้การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง เป็นมาตรการบังคับ (Mandatory Pre-filing Mediation) โดยให้คู่พิพาทต้องเข้าไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อน ฟ้องเท่านั้นและศาลจะไม่รับฟ้องหากฝ่ายใดหลีกเลี่ยงโดยการนำคดีมาฟ้องต่อศาลทันที สำหรับประเทศ อังกฤษ กำหนดให้มีมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีซึ่งเป็นมาตรการกึ่งบังคับ (Quasi-mandatory Pre-filing Mediation Measures) ให้คู่พิพาทในคดีรูก้ำที่ตีดินทำการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี หากฝ่ายใดหลีกเลี่ยงนำคดีไปฟ้องต่อศาลโดยไม่ไกล่เกลี่ย ศาลมีอำนาจลงโทษให้ฝ่ายที่หลีกเลี่ยงชำระ ค่าธรรมเนียมศาลในจำนวนที่สูงได้แม้จะเป็นฝ่ายชนะคดีก็ตาม ซึ่งจะเห็นได้ว่าสองมาตรการดังกล่าวเป็น มาตรการที่เกิดประสิทธิผลอย่างมากทั้งในด้านความรวดเร็ว ความประหยัด ลดปริมาณคดี และสร้างความ สัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน ซึ่งต่างกับมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่งของประเทศไทยที่ไม่มี มาตรการบังคับใดๆ แต่อาศัยความสมัครใจในการเข้าไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีแพ่ง หากไม่สมัครใจ เข้าไกล่เกลี่ย สามารถเลือกฟ้องคดีได้ทันที ทำให้มาตรการนี้เป็นมาตรการที่ขาดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ และประชาชนไม่เลือกใช้มาตรการนี้แต่เลือกฟ้องคดีทันที

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยจึงเสนอให้นำมาตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่งที่มีมาตรการบังคับหรือกึ่งบังคับ เหมือนกับประเทศอิตาลีและประเทศอังกฤษ มาปรับใช้กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีแพ่งของ ประเทศไทยโดยปรับแก้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี ให้มีสภาพบังคับหรือกึ่ง บังคับมีมาตรการลงโทษลงผู้หลีกเลี่ยง เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นมาตรการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทก่อนฟ้องแพ่งที่ช่วยเหลือประชาชนและเป็นประโยชน์แก่วงการยุติธรรมไทยอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. 2563. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนที่ 93 ก 9 พฤศจิกายน 2563.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตี.

Civil Procedure Rules 1998 (CPR) Part 44.2 United Kingdom.

June (2009) regarding mediation in civil and commercial matters) Italy.

Legislative Decree No. 28 of 4 March (2010) (Implementing Article 60 of Law No. 69 of 18.

Mandatory Pre-filing Mediation Legislative Decree no. 28/2010 Italy.

Marshall, T. F. (1999). Restorative Justice: An Overview. London: Home Office Information and Publications Group.